

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swóbný statok,
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Naboj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosc da.

Niech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ci khmana
Žiwnosc je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ce! F.

Čerbike njedželske łopjeno

Čałožiti 1891 Khrjebjanski farać dr. theol. a fil. Bjedriř Sella.

W Budyščinje

1. novembra 1936

Baugen

Reformaziski šwjedžeń.

Khrystuž dyrbi we naš rošč, hdnž čzemy my šo štruczič na šnutsownym čłowjeku. List na Čf. 4, 11—15.

Dženka na reformaziskim šwjedženju špominamy š wješelom a š džakom na wulki skutk šwojeho Martina Luthera. Ale my to njechamy čzinič po šastarskim wašnju, šo wušbhujemy, kał běšhe přjedy a kał je nětko wščitko lěpje a rjeńšho, ale my čzemy šo pšchezo šnowa na tym wješelicž, šchtož je Luther nam šnowa dał, ša čzož je šo wón w šwojim žiwjenju bėdžil a prózował. Šchto pak běšhe šrijedžišchžo Lutheroweho skutkowanja? Šchto běšhe wón wulkeho we šwojim žiwjenju našonil, šo wón wjazny njewutra w šwojeje wušlej kłóštriskej štwicžny a dyrbjeshe won do šwěta a tam š mozu to nowe přėdowacz a wo njo wojowacz pod šmjertnym štrachom?

Wón bė w čziščinje kłóštrškich murjow pytał ša pokojom ša šwoju šatrašchenu a njeměrnú dušchu, kotraž šo bojeshe pšched Bohom. Šdnž ničto njemóžeshe jemu pomhacz, šo tola nadobo wíchor w jeho šnutsownym lehnju, hdnž wón dóndže k temu žórku wšchitkeho šboža. Nowe žiwjenje šo ša njeho šapoczja, hdnž wón w Božim šłowje namaka trošcht, ša kotrymž bė hacž dotal podarmo pytał, hdnž wón w Božim šłowje namaka Božu hnadu pšchipowjedanu, ša kotrejž wón š wobėmaj rukomaj pšchimny jako ša pošlednjeje nadžiju. Nětko jemu w Božeje hnadze žyła Boža lubošč šejšhadža. Luther wjazny njepšchesta, ale pytašhe w žylym Božim šłowje ša tutej hnadu a hlaj, kóžda štrona šwjateho pišma rėčeshe jemu jašnje a šrošumlíwje wo hnadze našcheho Boha. Žyła krašnosč Božeje hnadny je šo šjewila w Božim šynju Jesužu Khrystužu. Bóh je wón byl pola Wótza we wěcznosčji a je pšchischoł dele na našču šemju, šo by nam Božu

lubošč a hnadu w šwojim čzėrpienju šjewil a naš š tym wumohł š ruki hrěcha.

To běšhe Lutherowe žyłe nowe a tola štare přėdowanje: „Bože šłowo pšchipowjeda nam Božu hnadu w Khrystužu Jesužu, w kotrymž dyrbimy rošč na šnutsownym čłowjeku.“

W tutym šwojim přėdowanju wjedžeshe šo Luther pšchiesjene š japošchtołom Pawołom, kotryž tež widži w žylym Božim šłowje jenicžny hnadu w Khrystužu Jesužu pšchipowjedanu. Tehodla je Bóh dał šwojim wožadám někotrych ša japošchtołow, někotrych ša profetow, někotrych ša ewangelistow, někotrych ša pastyrjow a ša wučerjow a woni maju wšchitžny tón šamy nadawł wot Boha, šo bnyhu wšchitkich pšchinješli k jenajkeje wěrje a pošnacžu teho Šsyna Božeho. To ma wšchitkich hromadu šwjacacz, šo šo woni wušnaju k Jesužeje Khrystužeje jako k jenicžkemu šynjeje našcheho Boha. Jenicžny potom, hdnž woni wěrja, šo je Jesuž š Nazaretha woprawdže Boži šyn byl, šu woni hacłe žyrkeje, Khrystužowe čželo na šemi.

To my w šwěczje hušto namakamy, šo šo čłowjekojó je šwojeje žykeje dowěru šwjacaju na čłowjeka. Woni wěrja do tuteho čłowjeka. Woni štajeja šwoju žyłu nadžiju na tuteho čłowjeka, šo budže wón jim pomhacz. Tajžny potom, kiž wěrja do teho šameho čłowjeka, tworja mjes šobu tež jemu wožadú wěrjnych. My pak šo nješmėmy ženje dacž šamėnicž š tamnymi. Tež my móžemy š žykeje lubošču a š žykeje šwěrnosčju pšchiwířowacz čłowjeka, kotremuž šo žyłe dowěriny a wot kotrehož šo damy wješč, ale wěrícž my ženje do žaneho čłowjeka njemóžemy. Wěrícž móžemy my jenož do šesom Khrysta, Božeho jenicžkeho Šsyna. Ženož Wón móže nam dacž měř a pošoj do našcheje wutrobny. Ženož Wón móže nam pomhacz w našchim wojowanju pšchecžiwu hrěcheje. Pšches šesom Khrysta šmy my wšchitžny hromadu šwjacani

do jeneho czjela — do zyrkwe. Tuta zyrkej pať nima žwoju hłowu, žwojeho krala, w tutym žwěcže, ale tam we wěcžnosći. Tak žmy drje my hišće tu na žwěcže, ale pišes našu zyrkej, pišes Jesuža Khrystuža žlušamy my tež hižom do wěcžnosće.

Tuta wěcžnosć, kotruž my hižom tu na žwěcže we wutrobje nožnym, skruci naž na snutskownym człowjeku. Prawy kšesczijan njeda žo khablacž a wołoko hnacž wot kóždeho wětra. Kaž japoschtok Pawoł w našim tekšće praji: My nježmemy wjazy džěczi bycž. Tež na naž sahnaju žo wětry žiwjenja. Wone naž torhaju a chzedža naž wot praweho pucža s mozu wotwlez, ale my hladamy na tu jenu hwěsdu, my žo we wěrje Khrystuža džeržimy a njedamy žwětej s nami hracž, ale woštanjemy žwěru na žwojim pucžu, kotruž wjedze naž k Njemu. Wody žiwjenja žoľmja wołoko naž, ale potorbnyčž wone naž njemóžu. Štōž chze to na jonym piškiladže widžecž, tōn čitaj te knihe: Jako kšesczijan w žwětowej wójnje. Wot E. Dohne. Tutōn Dohne je nimale žyłu wójnu wonka w přenich hrjebjach wojował sa našy wōtžny kraj. Žaľožne hodžiny dušchineho a czělneho czětpjenja je wōn tam dyrbjal pišćetracž, ale we wšćech nusach je wōn tola pišćezo žo wusnal k žwojemu Sbožnikaj. Pišćed kōždej bitwu je wōn žo natwaril na Božim žlowje a je we modlitwje Boha wo mōž a podpjeru prožnył a wōn njeje ženje podarmo prožnył. Husťo je wōn pišćed njepšćeczelow žwojich towaršchow šromadžil wołoko Božeho žlowa a wozazy rad pišćindžechu a dachu žo skrucicž pišćes Bože žlowo. Bole w nich Khrystuž roscžesće a mērnišćo džěchu woni won njepšćeczelej napšćecziwo.

Našća wšćedna prošćwa dyrbi bycž, so by Khrystuž Boži Syn rošć w našich wutrobach, so by jeho žwětlošć kražnje pola naž ješkadžaka.

Budžmy pať prawje žwěrnj na lubosći a roscžmy we wšćitkim na tym, kiž ta hłowu je, to je Khrystuž. Hamjenj.

Reformazišći žwjedženj.

Hłōž: Tak Boži Syn žam piškilaje.

Sso nješćrōž, mōlcžke šćadlesćko,
Njech njepšćeczal tež hordži žo,
A chze cže žyľe pobicž,
Njech wōn tež hižo hrožo dže,
Stej jenož bjes wšćej' bojošće
A daj žo jemu šćobicž!

Wěž twoja wšćak je Knješowa,
Tuž porucžicž žo Žemu ma!
Sso šćrošćtnje dowěr Žemu!
Wōn pišćes Swojeho Syna cže
Pišćes cžaž a wěcžnosć šćeržecž chze
A wutorbnyčž Cže šćemu.

Tak wěrnje hacž Bōh wěcžny je,
Tež Jeho žlowo wošćanje,
Kiž šćnowa nam bu date.
Niž wot cžerta, niž wot žwěta,
Kiž hněwnje nam žo pišćecziwja,
Nam njedyrbi bycž wšćate!

Cže, Knješo Božo, prošćmy,
Kiž žami jara žłabi žmy, —
Ty pať žy wšćehomōžny:

Naž, džěczi Swoje, šćastaraj,
Nam se šćnyh rukow wupomhaj
Šćit njebyšći Twōj wōtžny.

Ty, Božo, wšćehomōžny žy.
Nam žłabym pomhaj we nušny;
Pōj, njewopusćicž naž ženje,
Šćnyž njepšćeczaljo na naž du,
Šćmjerčž moricž chze wšćech Twōjich tu,
Dže na naž šćnyšć a žiwjenje

Našć žwěrnj Bōh a Wōtčez žy,
Pišćes Syna Twōje džěczi žmy:
Twōj šćit budž, wošćan s nami.
Wšćak Ty žy našća nadžija,
Nam twjerdy hrōd a khowašća.
Sso, Knješo, žmil nad nami.

Šćnyž w žwěcže nusa na naž dže,
Nam hrošy šćōšć, šćrach, njepšćože,
Daj nam Twōj mēr, o Božo.
My porucžimy Tebi wšćo,
Šćal wot naž žaľosć, hubjenšćwo;
Ty žy našć trošćt, mēr, šćožo!

Našć šćworicžal a šćeržecž žy!
Na Tebe my žo šćpusćčamy,
Ssy Knješ a wjednik wšćeho!
Twōj' žlowo je nam k Tebi pucž!
Nam njedaj žo wot Tebe hnucž;
Naž wumōž wot wšćoh' šćeho.

Twar Šćebi Swoje kralešćwo;
Twōj Duch plōdž wěrne kšescžanšćwo,
Kiž s wěru žyľe Twōje.
Pišćes Swojoh' Syna Jesuža,
Ssy wumohl naž je šćaženja;
Šćmy džěczi drohe Twōje. —

Sso, Bože džěczi wješćelcže
Wšćej' wěcžnej' hnady Božeje,
Kiž w Jesom Khrystužcže mamy:
Ta nochze naž tuž wopusćicžicž!
Chze s žyšćny s nami domoj hicž.
Tam Bohu džak, cžesćž damy!

Jan Wicžas.

Lutherowe žlowo k reformazišćemu žwjedženjej.

„Najnušnišće, šćtož my kšescžijenjo dyrbimy s najwjetšćej pilnosćžu wutbnyčž a wjedžecž, je to, so je žo Syn wěcžneho Wōtča tak hłowoko ponižil, so je žo tak kħudy a hubjeny narodžil a so je tajšćeho cžinił našćeho hrěcha dla a so je našćeho šćepšćeho dla žwoju majesćosć tak doľho šćhowal. Žaneje wysćišćeje mudrosćže njeje dnžli teje, so Khrystuža šćōšćnajesć. So je žo tōn Knješ tak ponižil, so je po-žlušćmy byl, hacž do hanibneje žmjerče na šćižy, to je wōn cžinił nam kħudym człowjekam k trošćtej a k šćožu a k šćōžnosćži. Khrystuža šćōšćnacž, to je prawa šćota wušćo- nosćž kšescžijanow a jich najwysćišća mudrosćž. Tehodla, cži, kiž maja w Bošny žwoje šćožo, njedaja žo samylicž, njech žlowa tež jednorje a žnadnje kšćicža, ale kēdžbuja na wěcžne njebyšće kubla, kotrež žy w nich šćapšćijate a sa nich wob-

sa noweho pschedyndu a wobsamlnychmy, krajnozyrkwiniski wubjert prošyncz, bórny noweho wyschšeho fararja pomjeno- wacz. Knjes wyschšchi farar Sarjeit pschepoda sastojnstwo pschedyndže k. fararjej Mjerwi, so dżakujō sa wšcho řobu- dželo w řandženyh lětach. Knjes farar Mjerwa sastojnstwo pschewja řo dżakujō dotalnemu pschedyndže sa wšcho řkutko- wanie w tutej řkuzbje. Sřłowa dżaka wupraji řdobom knjes farar Tischler. Jeho řłowa bėchu řdobom řłowa dźelenja. Wón njewopuřćzi jenož řarřke dželo pšchi Michařkeji zyrkwi, ale tež Budyřchin a Luřizu; pscheyndli řo do Drijeřdžan. — Wo tym a tamnym hiřće jednachmy, tak wo řakubowym řti- pendiju sa bohoryřlowow, wo řerbřkimaj řwjedženjomaj we řobřiju a Butezach, kotreř řtej na jenej njedželi. So je řo to tak ćiniřo, řo wobřaruje; njeřmė řo wjazy řtacž; tež njeřmė řwjedzenie wjazy tak pořdže być. Sloncžnje wu- praji k. wyschšchi farar tež hiřće řbožopřćeća k. duchowne- mu řařerej-Minakalřkemu, kotry řo řlubi ř knjeřnu řanku Wyręaczęř ř řořaczicřanského řarřského doma, a k. řarřkemu wřkarej Wirthej-Budyřchinskemu, kiž řo řlubi ř knjeřnu řilř- bjetu řřchřžaneř ř řřlan a tohorunja k. řararjej Böttcherej- Budeřćanskemu, kiž bu řwėrowany ř knjeřnu řhryřtu řjen- ćęř ř Wjelećanského řarřského doma a runje tak Wjelećan- řkemu a řořaczicřanskemu řarřskemu domej. Na konferenzy bė tež přeni řrőcz pšchitomny k. řarřki wřkar řychtar, kotry ř ma řarřke mėřtno w řhwaczizach řastawacz.

400lėtny jubilej reformazije je řwjecřil řanton řradt w řchwizy. Mjes wuhotowanjem tuteho řwjedzenia bė tež řřawny wuřtup mlodžiny. Pšchi tutym wobdželi řo 11 000 mlodnyh mužřkich.

Mėřto Lübben ma Boři dom, kotry ř je po wulkir: nėw- řřim řėrluřcherju řawole řerhardt pomjenowan. Tutemu Bořemu domej je mėřto řwón darřlo, na kotry ř je wobras řėrluřcherja a napiřmo: „Paulus Gerhardt, 1669—1676, Archidiaconus an der St. Nikolaiirche zu Lübben.“

WSW. Wřchřtzy wėmny, řchto tute řři piřmiki wořnamje- njeja. řymřta pomoz řže wřchřtkim w ludu pomhacz, kotry řu pomozny potřebni. Wřchřtzy w ludu řu tohodla tež řwota- ni, řobu řtupicž do tutoho řkutłowanja. Džel ř tych wřchela- řich darow dořtawa tež řnutřkowne miřionřtvo řa řwoje wu- řtawny a domy. Wontach we wukraju řo wřchudřom mucři a je nusa tajřa a hinarřa. Tohodla řžemy dżakni řőđny na řwojim mėřtnje a po řwojim řobu pomhacz, řo byřmny ćař řymny a wřchego, řchto řo w nej jemi, pšchewingli.

S Butez. Njedželu, 18. winowza wotmė řo tu řustav Adolřřki řwjedžen. Boři dom bė wulkotnje wupřřchenny, wo- řřadna mlodžina bė ř wulkęj a řhwalobnej přozu řjane pletwa nawřka a ř byřglowny, ř řubjow a ř woltarja řwjedženřřku wo- řřadu tale pŕřa řtrowjeřche. řchřoda, řo wjedro řwjedženjei tak prawje njehowjeřche, a tuž njebė wopŕřt zyle řpokořazy. řchřto ř pař je řwjedžen řobu řwjecřil, je wėřće řwoje řohno- wanie ř njeho mėř. řyrkwinřki a pořawnowny řhřr wubjere- nje řjane řudřbne wėřny pšchednjeřchřtaj, a řimaj wutrobny dżak. Wyręle řřumjachu mőžnje, a tuž tež řo řrajerzy lubje dżakujemy. Wokębitny dżak pař řnj. řwjedženřřkimaj přėda- řjomaj. Na řerbřkim řemřchenju nam k. řarar Bőř ř Bude- řteř na řakőřku řřta řwj. řawole na řol. 2, 6 a 7 wutrobu řa nadobny řkut řchěřćizjanskeje lubořće na wėřnybratrach řahori, a bohary dar w řbėřzy dopořařa, řo bėchu jeho řłowa wuřpėřchne. W nėmřřkim řemřchenju k. řarar řohn ř Wulkého řennersdorřa, kiž je řeta dořho we wukraju dźelak, wořadu

do wukrajnyh wořadow w duchu wjedřeřche a jej wobřejno- řće a dželo řustav Adolřřkeho towarřřtwa w tutnyh řtronach řara řiwje wřřowarřche. řemřchenju řo řnydom w zyrkwi řhromadřřna pšchřřamlny, w kotreř ř. řarar řřalř ř řubija wořadu w mjenje pobocřneho řubijřřkeho řustav Adolř řkeho towarřřtwa wutrobne postrowi a wřchelate powėřće ř towar- řřtroweho řiwjenja poda. Sloncžnje k. mlod. wothładar řhřmmeler ř řubija nadrobnu a řara řajimawu rořpawu wo řendženju řłowneho řustav Adolřřkeho towarřřtwa w řařřeřu pořřicři, tak řo řőđny nėřchto řhoni, tak wulřny wazne a řohno- wane dželo řo wot tuteho towarřřtwa wukonja. Wón woře- bje wuřbėhny, řo a ćehodla budže tuto dželo pšchřchodnje hiřće nusiřřche řacz dotal. řowřchřtkownje bėřche řo řwje- dženi dżakowano řobu řerje radřil a da-ři Bőř tež řwoje řohnowanie pšchřnjeře tak, řo řmny řo řnowa řahori řa na- dobne dželo řustav Adolřřkeho towarřřtwa.

Bibliřki pućžnik.

21. njedžela po řwjatej řrojizy, 1. novembra: Wón řpomni wėřćnje na řwőř řwjarř teho řłowa, kotreř wón po- rućřil je na tyřaz narodow. řřalm 105, 8. — řłaj, řak twőř Wőtcęř tak lubo ćje ma, řo tebi dawa, řchto řa wostawa, řak řnadu řa řnadu ćzi pšchřwobroćza; ale to wřchřtko pař řeřuřa dla. řłaj, řak twőř Wőtcęř tak lubo ćje ma. ř. 313, 3. — řana 14, 6. — řř. 5, 22—33.

řondžela, 2. novembra: Wón dawa mucřnym mőř, a wón pšchřřporja wořřlabnjnym řhřnořć. řř. 40, 29. — ř. 452, 1. — řřalm 135. — řř. 55.

řutora, 3. novembra: řchto řym tebi ćiniř, mőř lu- do? a ř ćřim řym ćje wobćeřowarř? to prař mi. řř. 6, 3. — ř. 95, 3. — řana 7, 1—13. — řř. 57, 1. 2. 15—21.

řřjeda, 4. novembra: řořua panu na řwoje woblicžo na řemju, a modleřche řo a džejche k njemu: řchto praři mőř řnjes řwojemu wotrocžkej? řořua 5, 14. — ř. 441, 2. — řana 7, 14—24. — řř. 58.

řřtwőřtk, 5. novembra: řř ty řwoju wutrobu pšchř- hotowarř a řwojei ruřny k njemu wuřřchěřřel? řř. 11, 13. — ř. 507. — řan 7, 25—36. — řř. 59, 1—10. 16 řacz 21.

řřatř, 6. novembra: řak praři řon řnjes: řa řym ćje w řpodobnym ćařřu wuřřřřchřřak, a řym ćzi řon dženi teho řbo- řa pomhř. řř. 49, 8. — ř. 602, 5. — řan. 7, 37—53. — řř. 60.

řřobota, 7. novembra: řotry Bőř je, řako ty řny? kiž řrėři wodawa a pšchěřtupjenja řpuřćęři tym řbŕřřnym řwo- jeho řerbřřtwa; kotry řwőř řnėw wėřćnje njedžerři, dořelř je řmilny? řř. 7, 18. — řan 8, 1—11. — řř. řłowa 24, 14—20. — ř, darmo, darmo wřchřtko je, dha pőř a bjeř, řchřto ř jenož řže, řon řyřbi darmo dořtacz. řchřto ř po řnadže ma řadanje, řon řu tež darmo dořtanie, tež darmo budže wo- řřacz. řaj, zyle darmo bjes přozny, tež darmo bje'wřchęj řa- řřubny. (řř. řř. řłow 291, 1).

řřřtowanř

řni. ř. w řr: řřřř řřaj řimw řo řřłoj. Wutrobny dżak řa wřcho. ředaktor.

řa 22. po řr. (řermuřřu): ř. w ř. — řa 23. po řr. (pořutny dženi): ř. r w ř. — řa řmjertnu njedželu: ř. w ř.